

Matthijs Kimpe hackt onze beeldcultuur met zijn optische hybrides

Benedict Vandaele
Foto's We Document Art
Courtesy Tatjana Pieters, Ghent

Retinale tintelingen, zo kan je het bekijken van Matthijs Kimpe's werk misschien wel het best omschrijven. Een visuele gewaarwording die hij op een magistrale wijze weet op te roepen door het combineren van moderne beeldtechnieken en kleurtheorie. Zijn vertrekpunt: hoe kan schilderkunst zich verhouden tot de continue stroom van beelden die wij dagelijks aanschouwen?

Minicomputers, netten en lcd-filters zijn maar enkele voorwerpen die terug te vinden zijn in het atelier van Matthijs. De kunstenaar gaat voorname-lijk aan de slag met industriële materialen. Her en der zijn ook traditionele media te bespeuren als olieverf, textiel en houten kaders. Enkele kunstwerken hangen keurig aan de wand, even verlies ik m'n voeling met de onmiddellijke omgeving. Een stevige punkplaat haalt me uit mijn concentratie en doet mijn aandacht verglijden naar een bescheiden binnenkoer. Eenmaal door de deur ruik ik de geur van sprays, die op rechthoekige matten werden aangebracht. Het is duidelijk, een paar minuten geleden was de kunstenaar nog bezig met enkele experimenten. Intussen haalde Matthijs twee kopjes tevoorschijn die hij vult met koffie.

Een doodgewone donderdag tijdens zijn tweede jaar Schilderkunst was het moment waarop hij zijn huidige artistieke interesse ontdekte. Een slechte verbinding verstoorde het avondjournaal waardoor de kunstenaar begon te prutsen met de antenne van zijn tv. Gedurende het bijstellen hield hij zijn beeldscherm goed in de gaten en werd hij gegrepen door de visuele verstrooiing. De beelden van het nieuws werden plotseling spannend: de kleuren vielen uiteen en de silhouetten werden mysterieuze vormen. De ingrijpende kracht van deze beelden liet hem nooit meer los. Het was de directe aanleiding om de werking van het beeldscherm te onderzoeken. In dezelfde periode groeide bij hem het besef dat het niet onverstandig was om een beeldenbibliotheek op te zetten en geleidelijk aan uit te bouwen.

De technische analyses van het beeldscherm leidden Matthijs naar het moirépatroon, een optisch effect dat we ook elders in onze leefomgeving aantreffen zoals bij omheiningen en kledingstukken.

Matthijs Kimpe
Untitled, 2020

Het effect is echter niet reëel, het is een soort falen van de visuele waarneming. De glitch is buitengewoon indringend voor onze ogen en hersenen, waardoor een nieuw inwendig beeld wordt gevormd. Bewegen we ons vrij rond een werk van Matthijs, dan merken we onmiddellijk op dat de rechte lijnen van het kunstwerk golvende bewegingen lijken te maken. Ogenscheinlijk verliest het werk zijn statische karakter, een dynamisch en onbegrijpelijk beeld manifesteert zich in ons hoofd. Als een analoge en fysiek equivalent van het verstoorde digitale beeldscherm.

Matthijs Kimpe
Untitled, 2020

Begoocheling

Hoe iemand reageert op deze illusie interesseert Matthijs evengoed. Het valt de kunstenaar op hoe mensen hun imaginaire en abstracte hersenspinsels proberen te beschrijven aan de hand van persoonlijke associaties. Mede omdat zijn kunstwerken geen titels hebben, betrapte ik mezelf erop dat ik deze denkbeeldige curves verankerde in de realiteit. Een geometrisch abstract werk transformeerde in een mum van tijd in een kaart met hoogtelijnen.

De begoocheling van het interferentiepatroon heeft eveneens een sterke impact op de perceptie van kleur. Doorgaans gebruikt Matthijs twee complementaire kleuren die hij aan de hand van een specifieke opstelling met elkaar laat interageren. De formatie bestaat uit twee roosters op een achtergrond waarbij het eerste grid dezelfde kleur heeft als de achtergrond, bijvoorbeeld paars. Ertussen zit het tweede raster waarop de complementaire kleur geel is aangebracht. Hierdoor maakt de top laag een negatief beeld op de tussenlaag en het menselijk oog en brein worden zo blootgesteld aan verschillende kleureffecten.

Met zijn moirés drijft Matthijs niet enkel een beeldtechniek op de spits, hij maakt ook gretig gebruik van de moderne kleurenleer, een interesse die de kunstenaar ontwikkelde tijdens zijn eerste studie grafisch ontwerp. De manier waarop grafische ontwerpers anticiperen op de constitutie van het oog door gebruik te maken van kleurmodellen als RGB en CMYK, blijft een prominente rol spelen in

zijn artistieke praxis. Het RGB-model (red, green, blue) wordt toegepast bij apparaten die zelf licht mengen zoals monitoren, smartphones en beamers. Voor gekleurd drukwerk maakt een ontwerper gebruik van het CMYK-model (cyaan, magenta, yellow, key (black)). De vermengde inkt reflecteert en absorbeert het licht waardoor we de kleuren kunnen waarnemen. Het samenbrengen van beide beeldvormingstechnieken in een totaalbeeld behoort tot Matthijs' belangrijkste artistieke strategieën.

Illusoire compositie

Naast het moiré, een samenstelling van geverfde netten in een geprepareerd kader, creëert Matthijs nog andere kunstvormen. In zijn zelfgemaakte frames kunnen we eveneens een combinatie vinden van lcd-filters, spiegels, lenzen, lasers, beeldschermen of minicomputers. Naargelang de karakteristieken van het industriële object, onderwerpt hij de media aan uiteenlopende experimenten. Welke impact heeft het licht op een Fresnel-lens met folie als de kijker beweegt? Welke beelden ontstaan als spuit- en lakverven worden aangebracht op een reeks van achtereenvolgende transparante panelen uit plastic? Welke visuele effecten worden uitgelokt wanneer een gemanipuleerd beeldscherm input krijgt van een minicomputer of een video? Wat opvalt: bij deze proeven gaat de kunstenaar steeds op zoek naar interessante optische accidenten. Deze effecten worden steeds geëvoceerd door de manipulatie van de objecten, die hij vervolgens laat inwerken op elkaar. Met deze aanpak maakt Matthijs komaf met de traditionele relatie tussen het functionele object en het subject.

In Matthijs Kimpes artistieke praktijk is een bijzondere rol weggelegd voor het frame. Het kader slaat een belangrijke brug tussen schilderkunst en moderne beeldmachines. Door traditionele schildermaterialen en industriële objecten te onderwerpen aan kleurtheorie en moderne beeldtechnieken, versterken beide vormen elkaar op een treffende wijze. De schilderkunst blijft relevant door de incorporatie van hedendaagse massaproducten en beeldtechnieken. De moderne beeldmachine, met schilderkunst als belangrijkste antecedent, claimt haar aura als uniek object terug en reproduceert niet langer de beelden van onze massacultuur. Door uitvoerig te experimenteren met diverse media geeft de kunstenaar een groot stuk verantwoordelijkheid uit handen. Het manipuleren en combineren van materialen brengt onvoorspelbare accidenten met zich mee en laat een kunstwerk zijn eigen verhaal vertellen. Naast het toeval krijgt ook de kijker verantwoordelijkheid. De manier hoe hij of zij beweegt rond bepaalde kunstwerken beïnvloedt hoe de illusionaire compositie eruit zal zien. Als geen ander maakt de kunstenaar ons duidelijk dat onze impressie van de wereld louter een schim is van een veel grotere werkelijkheid.